

ARTISTIEK BELEIDSPLAN
Stichting COVAR

Maastricht
november 2016

werk-, inspireer-, reflecteer- en informeerdocument

INHOUDSTABEL

voorwoord	3
1. Visie	4
2. Signatuur	4
3. Thematiek	5
<i>Het schemergebied tussen kind en volwassen-zijn</i>	5
<i>Het individu versus de groep</i>	5
4. Filosofie	6
<i>Veiligheid vs destabilisatie</i>	6
<i>Gekaderde improvisatie en onderzoek</i>	6
<i>Onvolmaaktheden</i>	6
<i>De muzikale compositie als integraal onderdeel</i>	7
<i>De theatervoorstelling als sculptuur</i>	7
5. Broedplek voor taal en tekst	8
6. Betekenis naam COVAR	8
7. Doelpubliek	9
<i>13+</i>	9
<i>Regulier en nieuw theaterpubliek</i>	9
8. Positionering	10
9. Werkzaamheden	12
<i>Producersen</i>	12
<i>Stages en verbinding met talent</i>	12
<i>Onderzoek</i>	12
10. Doelstellingen	13
 Bijlage: de COVIEW-methode	 14

voorwoord

Stichting COVAR is ontstaan uit het verlangen naar een thuishaven voor het Vlaams-Nederlandse muziektheaterwerk van theatermaker en theatraal performer Els Roobroeck. Na een aantal jaren van onderzoek en meerdere eigenwijze voorstellingen die zowel door de Vlaamse als Nederlandse overheid zijn gesteund, krijgt dit verlangen vorm. In mei 2016 wordt Stichting COVAR officieel opgericht. De stichting kan rekenen op een stevig team met dito ondersteuning.

De bakermat van Stichting COVAR bevindt zich te Maastricht. Een plek op de grens van België en Nederland waar Els Roobroeck samen met een team van gelijkgestemden ontroerende, onthutsende, brutale, wonderschone, multidisciplinaire, poëtische, grensverleggende en inhoudelijk snijdende voorstellingen maakt. Onder haar artistieke leiding vaart COVAR een interdisciplinaire theaterkoers, ingebed in een Euregionaal netwerk van partners. Klaar om zich zowel in België als Nederland landelijk verder te ontwikkelen en profileren.

“Theater is leven met liefde, compassie, mededogen, troost, vervoering, vernieuwing, vertrouwen, begrip, humor, lichtheid en energie in elke stap die ik zet.”

Els Roobroeck

1. Visie

Onder noemer en stichting COVAR toont de Vlaamse theatermaker en theatraal performer Els Roobroeck haar theaterwerk. COVAR wordt onder haar artistieke leiding een zelfstandig interdisciplinair muziektheatergezelschap dat zich zowel regionaal, euregionaal, landelijk en op termijn internationaal verbindt en positioneert.

Het prille karakter van COVAR vereist een verdere ontwikkeling van de artistieke signatuur, de zakelijke en de logistiek-ondersteunende werking. Hiertoe vertrekt COVAR in de eerstkomende jaren van nieuw werk op projectbasis. Per project wordt gezocht naar uitdagende artistieke medewerkers en gevestigde partners die een meerwaarde vormen voor het (net)werk van COVAR.

De projecten van COVAR vertrekken vanuit tekst in dialoog met muziek. Daarnaast staat het uitdiepen van de thematieken die Els Roobroeck's theaterwerk drijven centraal, samen met onderzoek naar gekaderde improvisatie en samenwerking met andere kunst disciplines.

2. Signatuur

Urgente maatschappelijke thema's, invloeden uit populaire en experimentele muziek, een voorliefde voor literatuur en een fascinatie voor de acteur als muzikale performer bepalen het DNA van COVAR.

COVAR bouwt klankwerelden waarin de directheid van woord en de suggestieve kracht van muziek elkaar aanvullen en schuwt hierbij onderzoek met interdisciplinaire samenwerkingen niet. Muziektheater gecombineerd met performance art, wetenschap, jongeren, installatiekunst en de openbare ruimte.

COVAR's voorstellingen zijn theatrale portretten van hedendaagse vraagstukken. Ontstaan uit de fascinatie voor de mens en zijn onvolmaaktheden in een wereld vol mogelijkheden. Het kleine individu dat zich verhoudt tot het grotere geheel terwijl deze naar zijn of haar plek in het grotere geheel zoekt.

3. Thematiek

Het schemergebied tussen kind en volwassen-zijn

COVAR's voorstellingen gaan steeds over een keuze die al dan niet gemaakt wordt. Een keuze die een individu noopt tot volwassen worden.

In retrospectief blijkt dat bijna elke voorstelling die Els Roobroeck gemaakt heeft, zowel onder eigen naam als onder de vlag van COVAR, zich situeert op de scheidingslijn lijn tussen kind en volwassen-zijn. Haar thema's laten zich vaak herleiden naar het kind dat snel met grote levensvraagstukken in aanraking komt¹.

Deze thematiek inspireert zowel inhoudelijk bij de tekst- of onderwerpkeuze van een voorstelling als vormelijk door te werken met adolescenten².

Het individu versus de groep

Afgelopen 10 jaar is het individu terechtgekomen in een mondiale maatschappij. Sociale media, internet en TV dwingen ons vele, vaak ver van ons bed-realiteiten op. Daarnaast verhouden we ons constant tot onze eigen grote en kleine dagdagelijkse hoogte- en dieptepunten. De spagaat waarin het individu zich bevindt ontstaat door de talloze kaders waaraan deze zich confirmert. De observatie van dit spanningsveld vormt een belangrijk referentiekader waarmee theatermaker en actrice Els Roobroeck de wereld om haar heen bekijkt.

¹ Een leidmotief dat rechtstreeks te herleiden is naar de achtergrond van Els Roobroeck. Zij groeide op met en naast een zwaar gehandicapte zus.

² Els wil haar ervaring als regisseur/docent met en voor jongeren meenemen en inzetten voor de voorstellingen van Stichting COVAR.

4. Filosofie

Veiligheid vs destabilisatie

De theatermaker/regisseur heeft de verantwoordelijkheid een voorstelling vormtechnisch sterk en verhalend tot de verbeelding sprekend te krijgen. Het is aan de acteur om voorbij techniek en automatisering te komen en zo het verhaal overdrachtelijk te maken. Er is wederzijdse onvoorwaardelijke ruimte en steun in de zoektocht hiervoor nodig.

Daarnaast is het de taak van de theatermaker/regisseur te destabiliseren. Systemen in te bouwen waardoor de acteur op improvisatiekwaliteiten terugvalt. Gedwongen zich steeds opnieuw te verhouden tot het hier en nu van de voorstelling waarin hij speelt. Beide partijen hebben elkaar nodig om de theatrale kaders te overstijgen.

“Elke voorstelling staat opnieuw voor de uitdaging los te breken uit de vorm en open te communiceren met het publiek.”

Gekaderde improvisatie en onderzoek

Els Roobroeck deed afgelopen jaren onderzoek naar vernieuwende compositiemethodes voor muziektheater. Daarnaast ontwikkelde ze een nieuwe speltrainings- en tekstperformancemethodiek, de COVIEW-methode³. Beide ontwikkelingstrajecten stelen op het creëren van handvaten voor gekaderde improvisatie en het combineren en onderzoeken van verschillende disciplines.

COVAR zoekt steeds een combinatie van ‘gekaderde’ improvisatie op. Investeren in speltechniek en onderzoek vormt hiertoe een belangrijke basis. Elke opvoering is een streven naar uniciteit in maken en beleven.

Onvolmaaktheden

COVAR gelooft in verbinden doorte laten zijn wat er op het ogenblik is. Acteurs worden getraind in het horen en zien van oneffenheden in spel, stem, timing, tekst en publiek waarbij ze leren deze te accepteren als onderdeel van de muzikaliteit. Deze ‘onvolmaaktheden’ worden gezien als kansen om waarachtig te zijn.

Deze filosofie is ook thematisch verbonden bij COVAR. De inhoud van COVAR’s voorstellingen is vaak gebaseerd op observatie van onvolmaaktheden, gebreken of defecten bij de mens waardoor deze zich op een unieke manier verhoudt tot de maatschappij waarin hij leeft.

³ Cfr. bijlage

De muzikale compositie als integraal onderdeel

COVAR vervlecht stem en muziek op een eigenzinnige manier tot de mentale wereld van een personage of een zijn verhaal. Dit door stem/tekst organisch te verweven met de geluidsomgeving en door de geluidsomgeving in te zetten als sturende kracht in de voorstelling.

Er wordt gebruik gemaakt van zowel elektronische als akoestische instrumenten. Het resultaat is een uitdrukkelijk hedendaagse muziektaal, waarin elementen uit de populaire en de experimentele elektronische muziek worden ingezet.

Het verhaal bij COVAR wordt beschouwd als een totale muzikale compositie. De symbiose tussen tekst en muziek is het fundament. COVAR vertrekt hiervoor van de gelijkwaardigheid van de disciplines teksttheater en muziek. De dramaturgie van het verhaal bepaalt hoe deze disciplines zich tot elkaar verhouden. Wat door wie gezegd wordt is een zoektocht en een constant aanwezig spanningsveld.

De theatervoorstelling als sculptuur

Binnen COVAR wordt de theatervoorstelling, de theatrale performance en de installatie beschouwd als een levend, sprekend en bewegend sculptuur. De kern bestaat uit een muzikale tekstzegging ingebed in een integrale muzikale compositie. Deze staat op zichzelf en richt zich rechtstreeks tot het publiek.

De vormgeving van de ruimte tussen deze kern en het publiek heeft als doel te verbinden en te verdiepen. Enerzijds door een universele betekenislaag toe te voegen. Anderzijds door spelelementen toe te voegen die de gekaderde improvisatie stimuleren en voeden. Bij elke scenografische toevoeging vergt dramaturgisch onderzoek en is maatwerk. Voorop staat dat het ontwerp het publiek laat verhouden tot zowel de theatrale als wereldse realiteit.

Voor het ontwerp van deze verbindende meerwaarde nodigt COVAR kunstenaars uit verschillende kunstdisciplines uit. Deze worden uitgedaagd tot onderzoek naar hoe hun vakgebied zich kan lenen tot een schurende dialoog met de muzikaal-theatrale vertelling.

COVAR is in het bijzonder geïnteresseerd in het adapteerbaar maken van deze theatrale sculpturen naar andere locaties. Nieuwsgierigheid en onderzoek naar hoe de locatie steeds iets nieuws toevoegt aan de theatrale vertelling zonder dat de kern van het verhaal daarbij wijzigt. De omgeving als parameter binnen het concept van 'gekaderde' improvisatie.

5. Broedplek voor taal en tekst

Stichting COVAR leent zich ook als broedplek voor het uitwerken van theatertaal- en teksten. Els Roobroeck schreef eerder al eigen teksten en maakte bewerkingen van bestaande teksten. Dit met het oog op haar latere theatrale vertaalslag op de vloer.

In de toekomst blijft Els zich hierin bekwamen. Els wil een eigen schrijfstijl ontwikkelen die ten dienste staat van haar speel-, regisseur- en makerschap.

De gastprojecten en onderzoeksmomenten binnen COVAR zijn mooie gelegenheden om eigen teksten uit te werken en haar talig en tekstueel universum verder te ontwikkelen.

6. Betekenis naam COVAR

In 1958 ontwerpt architect Le Corbusier samen met componist Edgar Varèse één van de eerste 'gesamtkunstwerken', het Nederlandse Philipspaviljoen op de Expo '58 in Brussel, België. Twee disciplines die voor de gelegenheid experimenteel de krachten bundelen in een Nederlands-Belgische context.

Stichting COVAR is ontstaan uit een onderzoeksmatige en vernieuwende samenwerking tussen de disciplines teksttheater en muziek op de grens België-Nederland. Geïnspireerd door het Philipspaviljoen en de samenwerking tussen Le Corbusier en Varèse is de naam COVAR ontstaan. COVAR, een samentrekking van de beginletters van beide namen. Een droom, een wens, een verlangen, een opkijken naar maar vooral een start van een eigen eigenzinnig traject dat verschillende disciplines doorkruist op de taalgrenzen Vlaams, Nederlands, Frans en Duits.

7. Doelpubliek

13+

COVAR richt zich tot allen die zich op de grens van het volwassen-zijn begeven of willen begeven. Hiermee wordt een breed publiek beoogd waarbij de jongsten net in de puberteit zitten en hun plek in de wereld bevragen en de oudsten tijd hebben om te mijmeren over toen ze jong waren en hun plek in de wereld aan het bevechten waren.

Dit 13+ publiek bereikt COVAR door:

- voorstellingen te maken die gaan over het thematisch leidmotief van Els Roobroeck: het vraagstuk dat het kind in ieder dwingt tot volwassen worden.
- het inzetten van zowel jongeren, adolescente als volwassen acteurs op en naast de scène die zich tot deze vraagstukken verhouden.
- te kiezen voor spannende combinaties van disciplines waarbij muziek (zowel elektronisch als akoestisch), literaire, grafische en beeldende taal inspireert en aantrekt.

Regulier en nieuw theaterpubliek

Zowel een geoefend als minder geoefend theaterpubliek wordt geambieerd. Dit door:

- herkenbare en toegankelijke thema's te verbinden aan een vernieuwende en inspirerende vormelijke signatuur.
- te kiezen voor verschillende, niet altijd reguliere, theaterlocaties waardoor de theatrale ruimte toegankelijk en vindbaar wordt⁴.

⁴ COVAR ziet het zoeken naar en verbinden van nieuw theaterpubliek als een levenslange taak. Vanuit de filosofie dat kunst onontbeerlijk is in een gezonde en zichzelf corrigerende maatschappij.

8. Positionering

COVAR onderscheidt zich binnen het aanbod door een combinatie van verschillende aspecten:

- COVAR kiest er uitdrukkelijk voor om vanuit de regio Limburg te opereren. Hierbij wordt gezocht naar verankering met waardevolle gevestigde partners die het mogelijk maken om vanuit de regio op landelijke schaal (BE en NL) door te groeien. Daar waar mogelijk kiest COVAR er voor om zich ook thematisch met Limburg en zijn inwoners te verbinden. Ook in gestalte van Els Roobroeck onder vorm van externe opdrachten wordt verbinding gezocht in Limburg.
- COVAR kiest voor eigentijdse teksten en nieuwe bewerkingen van bestaande teksten die maatschappelijk relevante verhalen aankaarten. Theatermakers die hierbij tot voorbeeld dienen zijn Eric De Volder, Peter Verhelst, Paul Koek en Stijn Devillé.
- COVAR kiest bewust voor een combinatie van zaalvoorstellingen met locatieprojecten. Per project wordt gekeken wat de context van de locatie kan toevoegen aan de tekst en de belevenis van het publiek. Door de theatervoorstelling als sculptuur te beschouwen kan een nieuwe context steeds een meerwaarde betekenen voor de performance. Het kameleon-gehalte van de voorstellingen van COVAR zorgt voor verfrissing en nieuwsgierigheid waarbij de herkenbaarheid zich manifesteert door de kwalitatieve inbedding van het gesproken woord en de zintuiglijke muzikale ervaring.
- De projecten van COVAR zijn steeds een cross-over tussen verschillende disciplines. De projecten zijn als inter- en/of transdisciplinair
- De muzikale compositie binnen de projecten ontwikkelt zich samen met de tekst en/of het spel. De muzikaliteit neemt een dramaturgisch standpunt in en wordt gehanteerd als een gelijkwaardige bouwsteen naast de tekst, het spel en de beeldtaal. De muzikale aanwezigheid wordt ook ingezet als handvat bij de gekaderde improvisatie waarbij de muziek zowel stuwt als destabiliseert.
- De voorstellingen van COVAR worden gepositioneerd als avondvoorstellingen voor een breed publiek. Dit in combinatie met schoolvoorstellingen als de mogelijkheid zich hiertoe leent.

Als jong gezelschap kan COVAR op bijval van een zorgvuldig uitgebouwd maar in omvang nog bescheiden netwerk rekenen. Evenwaardig aan de inhoudelijke ontwikkeling, staat ook de economische ontwikkeling van COVAR als merk centraal. Het uitbouwen van een breder artistiek en ondersteunend netwerk (nationaal als internationaal) en het bereiken van een groter publiek staat hierbij voorop.

Nadenken over:

- Welk publiek boort COVAR aan?
- Wat is het maatschappelijk nut van COVAR? Waarom is het van maatschappelijk belang dat mijn werk er is?
- Wat is het draagvlak van COVAR? (Breder dan alleen maar publiek)
- diversiteit opzoeken en samenwerkingen buiten artistieke wereld

9. Werkzaamheden

Producersen

COVAR wil jaarlijks (1) één theaterproductie maken en (2) één performance met onderzoekende inslag waarmee COVAR zich buiten het reguliere theatercircuit begeeft. Daarnaast wil COVAR (3) incidenteel installaties voor de openbare ruimte en musea maken.

Stages en verbinding met talent

COVAR wil zich onder de naam en vakkundigheid van Els Roobroeck ook meten aan ambitieuze jongeren die een theateropleiding volgen en/of een professionele theatercarrière ambiëren. Els ziet zich als verbinder tussen de werkpraktijk van COVAR en de studenten van diverse vakopleidingen die zij als docent begeleidt. Naast het verbinden van deze talenten aan de producties van COVAR wil ze ook van hun kwaliteiten gebruik maken om de COVIEW-methode verder te ontwikkelen.

Onderzoek

Naast het creëren van voorstellingen en het overdragen van kennis, staat onderzoek naar 'vernieuwende vorm, tekst en speeltechniek' centraal. Van oorsprong is Els wetenschappelijk onderlegd. Voor ze naar de Toneelacademie van Maastricht trok behaalde ze een master in de logopedische en audiologische wetenschappen. Haar voorliefde voor wetenschappelijk onderzoek binnen afgebakende parameters waarbij zowel bekende als onbekende factoren een rol spelen, neemt ze mee naar haar theaterwerk. Deze onderzoekende kwaliteit, soms meer, soms minder, staat altijd ten dienste van bruikbaarheid binnen het maken van theaterwerk.

10. Doelstellingen

- Met Stichting COVAR als broedplaats groeit Els Roobroeck als artistiek leider, zelfstandig theatermaker en theaterperformer. Ook ontwikkelt ze zich als schrijver van hedendaagse theaterteksten die haar theatrale vertelkracht versterken.
- Stichting COVAR wordt een vaste waarde in het kunstenlandschap waarbij zij zich onderscheidt middels haar sterke communicerende kracht en prikkelende zintuiglijke voorprmtaal. Oeroude thematieken in een hedendaagse multidisciplinaire theatrale vertelling.
- Onder Stichting COVAR ontwikkelt zich een gezelschap dat eigenzinnige projecten maakt die als toonaangevend worden beschouwd. Dit door het aangaan van vernieuwende samenwerkingen (met zowel gevestigd als nieuw talent) en het aangaan van de dialoog buiten de theaterzaal.
- Stichting COVAR is op termijn van ondersteunende waarde in het professionaliseringstraject van getalenteerde jongeren die een carrière in het theatervak ambiëren. Dit door te fungeren als stageplek, zowel in het artistiek als logistiek ondersteunend proces, en het verbinden van Els Roobroeck als docent aan masterclasses georganiseerd door Stichting COVAR (ism Toneelacademie, Conservatorium, iArts, en vergelijkbare opleidingen in België en Nederland) .
- Stichting COVAR verankert zich op termijn structureel, zowel regionaal als landelijk, zowel bij culturele als niet-culturele partners (bedrijven en belangenverenigingen). Hierbij wordt gestreeft naar een gezonde financiële basis en een groot publieksbereik.
- Stichting COVAR streeft naar het uitbouwen van een internationale positie.
- Het werk van Els Roobroeck voor Stichting COVAR wordt steeds gecombineerd met gastprojecten bij anderen gezelschappen en organisaties. Dit als bron van externe voeding en inspiratie.

Bijlage: de COVIEW-methode

Afgelopen jaren ontwikkelde Els zich als regisseur jongerentheater. Ze maakte diverse voorstellingen voor de Jeugdtheaterschool Maastricht waarbij ze de COVIEW-methodiek ontwikkelde. Een tekstimprovisatiemethodiek waarbij vaste tekst op basis van 'spelregels' onderling op scène verdeeld wordt.

De nadruk van deze methode ligt op het brengen van waarachtig elementair spel in het hier en nu van de voorstelling. De COVIEW-methode is een manier van gekaderd improviseren waarbij luisteren en kiezen wanneer je iets zegt centraal staat. De dialoog met muziek speelt hierbij een vooraanstaande rol omdat deze kan stuwen, ontregelen, alert houden en doen luisteren.

Bij de COVIEW-methode worden personages door meerdere acteurs op hetzelfde ogenblik gespeeld. Hierdoor krijg je diverse versies van één mogelijk persoon. De spiegeling die hierdoor bij het publiek ontstaat is groter dan wanneer het personage door één acteur gespeeld wordt. Er ontstaat één universeel personage en meerdere aparte personages.